

GRČKA

POVIJESNA RAZDOBLJA

I. HEROJSKO DOBA = oko 2000. do oko 1200. g. pr. Kr.

Egejske kulture

doseljenje grčkih plemena = plemenske zajednice

1. seoba = AHEJCI, JONJANI, EOLJANI

2. seoba = DORANI

II. HOMERSKO DOBA = oko 1200. do oko 800. g.pr.Kr.

= raspadanje rodovskog društva = BAZILEUS

= staleži = puk - DEMOS

plemstvo - EUPATRIDI

= formiranje države = prve seoske općine (DEME)

= pov. izvor = ILIJADA i ODISEJA

III. ARHAJSKO DOBA = oko 800. do 500. g.pr.Kr.

= privredni i gospodarski razvoj

= prvi gradovi - POLISI (AKROPOLA, AGORA)

= kolonizacija

IV. KLASIČNO DOBA = oko 500. do 338. g.pr.Kr.

= ATENA i SPARTA

= grčko- perzijski ratovi

= zlatno doba u umjetnosti

V. HELENISTIČKO DOBA = od 338. do 146. g.pr.Kr.

= razdoblje Makedonske i Rimske vlasti

PRVO RAZDOBLJE = HEROJSKO DOBA

EGEJSKI SVIJET

prostor = MOST TRIJU KONTINENATA

naseljavanje = 3. tis.pr.Kr.

KULTURE BRONČANOG DOBA

KIKLANDSKA KULTURA

= stan. PELAZGI = brodogradnja, pomorstvo

obrt (obrada kamena) i trgovina

KRETA

prostor = ist. Sredozemlje

MINOJSKA KULTURA

= 1950.- 1450. g.pr.Kr.

= PELAZGI

= gradovi - KNOSOS, PHESTOS, HAGIA TRIADA, MALLIA

nasljedne monarhije

= TALASOKRACIJA

gospodarstvo = poljoprivreda

= posredna trgovina, obrti

= brodogradnja, pomorstvo

kultura - graditeljstvo - palače

slikarstvo - mozaici, zidne slike

keramika (KAMARES)

pismo - LINEARNO PISMO A (XVII.st.pr.Kr.)

LINEARNO PISMO B (XV.st.pr.Kr.)

= dešifrirali = MICHAEL VENTRIS i JOHN CHADWICK

religija = kult plodnosti = božica DIKTA (zmija)

dinastija MINOJ = KRALJ MINOS (XV.st.pr.Kr.)

= arhitekt ARTHUR EVANS = 1900.g.

= KONOSOS = palača LABIRINT (LABRYS)

⇒ mit o Tezeju

Tezej = Egej = Minos = Minotaur = Arijadna = Dedal = Ikar

II tis.pr.Kr. = dolazak indoeuropskih plemena (HELENI)

I. val grčke seobe

naseljavanje = AHEJCI = Peloponez

JONJANI = Atika, Eubeja

EOLJANI = Tesalija, Etolija, Beotija

= preuzimaju kulturu starosjedioca

= sjedilački način života => gradovi države = MIKENA, TIRINT, SPARTA, ATENA, TEBA

MIKENSKA KULTURA

teritorij = poluotok PELOPONEZ

vrijeme = oko 1600. g.pr.Kr.

= POLISI = MIKENA, TIRINT, ARG, TROJA

MIKENA = područje Argolide

2. tis. pr.Kr. = AHEJCI

= istraživač HEINRICH SCHLIEMANN 1876.g.

= utvrđeni grad (kiklopske zidine) = AKROPOLA

= LAVLJA VRATA

unutar zidina = kraljevska palača (MEGARON), nekropola

izvan zidina = grobnica - ATREJEVA RIZNICA - tholos

gospodarstvo = poljoprivreda

trgovina i obrti = keramika, obrada bronce

kultura = utjecaj Krete

pismo - LINEARNO PISMO B

= oko 1440.g.pr.Kr. - osvajaju Kretu => preuzimaju trgovinu

= XII. st. => kraj kulture = dolazak novih naroda

početak željeznog doba

TROJA (ILLION)

sjeverozapadna obala Male Azije - brdo Hisarlik

= trgovačko središte

uspon = između 3000. i 1200. g.pr.Kr.

= istraživač = HEINRICH SCHLIEMANN = 1869 - 1873.g.

= 9 slojeva grada (VII A sloj - Prijamov grad)

= XIII. st. pr. Kr. = dolaze AHEJCI

= Trojanski rat = oko 1194. - 1184. g. pr. Kr.

Prijam - Paris - Helena - Agamemnon - Menelaj - Ahilej

II. val grčke seobe

DORANI - posljednja seoba HELENA

= KULTURA ŽELJEZNOG DOBA

= ratnički narod = naseljavaju PELOPONEZ

= nestaju KRETSKA i MIKENSKA KULTURA

= premještanje = EOLJANI i JONJANI = otoci i obale M. Azije,

AHEJCI = sjever Peloponeza

DRUGO RAZDOBLJE = HOMERSKO DOBA

= KULTURA DORANA = helenski srednji vijek

* izvor ILIJADA I ODISEJA

stanovništvo = grčka plemena = HELENI / HELADA

GRCI GRAECI = Rimljani = pleme GRAIKOI u Epiru

sjedilački način života

= stočarstvo, ratarstvo, obrt i trgovina

HELADA = male državice = nepovezane političke zajednice

= SPARTA, ATENA, KORINT, ARG, TEBA, MILET

društveni ustroj = patrijarhalni plemenski savezi = VOJNA DEMOKRACIJA

= RODOVI = GENS

= FRATRIJE = BRATSTVA

= FILE = PLEME

= podjela vlasti = BAZILEJ

= AGORA

= BULE

raspadanje rodovskog društva

= društveno raslojavanje = privatno vlasništvo

= ARISTOKRACIJA (grč. ARISTOS - najbolji, KRATIEN - vladati)

= DEMOS (grč. DEMOS - puk)

prve političke zajednice

= seoske općine = DEME

= stanovništvo DEMA = DEMOS

= zemljoposjednici i vojskovođe = EUPATRIDI (plemstvo)

= iz prvih naselja formiraju se GRADOVI - DRŽAVE = POLISI

= AKROPOLA (javne građevine i grad. trg AGORA)

= AGER (gradsko zemljište - posjedi)

= veza = JEZIK

KNJIŽEVNOST

PISMO (od VII. st. pr. Kr.) => alfabet (24 znaka)

BOGOVI (svetkovine), OLIMPIJSKE IGRE

mjesta grčkog zajedništva

APOLONOV HRAM U DELFIMA = PITIJA

ZEUSOV HRAM U OLIMPIJI = Olimpijske igre od 776. g. pr. Kr.

ARTEMIDIN HRAM U EFEZU

SVETIŠTE HERE U ARGOSU

POSEJDONOV HRAM NA ISTMU (Korint)

III. RAZDOBLJE = ARHAJSKO DOBA

promjene = privredni i politički razvoj

= **NATURALNO GOSPODARSTVO** = Peloponez, sjeverna Grčka

= **NOVČANO GOSPODARSTVO** = Atika

= obrt, trgovina, pomorstvo, ratarstvo i stočarstvo

= kovani novac (VII. st. pr. Kr.) = Lidija (Mala Azija)

posljedice = **DUŽNIČKO ROPSTVO i KOLONIZACIJA**

TRGOVINA = otoci **DELOS** i **SAMOS**

= gradovi **ATENA, KORINT, MILET, EFEZ, DELOS, SAMOS**

SPARTA

poluotok **PELOPONEZ**, Lakonija

naseljavanje => 2 tis.pr.Kr. = **AHEJCI**

=> oko 1100. g. pr. Kr. = **DORANI** => osnivaju **SPARTU, KORINT, ARG**

SPARTA = 900.g.pr.Kr.

= širenje ratovima = **MESENIJA** = 3 Mesenijska rata

poč. VIII. st. pr. Kr. = **LIKURG** = prvi zakoni

stanovništvo = **SPARTANCI** = **DORANI** = aristokrati, ratnici

= **imovinska jednakost** = zajednička zemlja i robovi

= nema privatnog vlasništva

HELOTI = Ahejci = državni robovi = bez slobode i političkih prava

= **KRIPTIJE**, godišnje bičevanje

PERIJEKI = Ahejci = obrtnici, trgovci, seljaci = slobodni, bez pol. prava

= žive u neutvrđenim naseljima

pol. ustroj = **ARISTOKRATSKA MONARHIJA**

2 KRALJA = loza **AGIJADA** i **EURIPONTIDA**

EFORI = **5 NADZORNIKA**

GERUZIJA = **VIJEĆE STARACA**

APELA = **NARODNA SKUPŠTINA**

gospodarstvo

NATURALNA PRIVREDA = zemlja je državna

spartanski odgoj = od 7 godina = **GIMNAZION** = drž. škole

= "lakonski odgovori"

= nakon 18 godine (do 60) = aktivni vojnici

= sa 30 godina osnivaju obitelji

vanjska politika = **PELOPONESKI SAVEZ** = vojni i politički savez

= vojska = **HOPLITI** + 4 **HELOTA**

ATENA

Atika = **Jonjani**

legenda = **TEZEJ** = osnivač Atene

ATENA => brdo **AKROPOLA** (hramovi), **AGORA** (središte), luka **PIREJ**

stanovništvo = **EUPATRIDI** (grč. **EUPATRIDES** – plemenita roda)

DEMOS

METECI i ROBOVI

ARISTOKRATSKA MONARHIJA = 10 kraljeva (legenda)

683.g.pr.Kr. => **ARISTOKRATSKA REPUBLIKA**

ustroj = **ARHONTI**

AREOPAG

BULE

EKLEZIJA

društvo = sukobi i problemi => **DUŽNIČKO ROPSTVO**

*HIPOTEKA

ATENSKO ZAKONODAVSTVO

630.g.pr.Kr. = eupatrid **KILON**

621. g.pr.Kr.= arhont **DRAKON**

594. g.pr.Kr. = arhont **SOLON**

= 4 imovinska razreda = **TIMOKRACIJA** (grč. **TIMÉ** – procjena)

1. = najbogatiji = **ARHONTI**, čl. **AREOPAGA** = konjanici

2. = čl. **AREOPAGA** = konjanici

3. = čl. **AREOPAGA** = pješaci

4. = čl. **EKLEZIJE** = pom. trupe

= ukida dužničko ropstvo

= uvodi **BULE** (terit. jedinice)

= uvodi **HELJE** (prizivni sudovi)

= uvodi vojnu obvezu

društveni sukobi = posljedice => **TIRANIDA** (**TYRANOS** – gospodar = pojam iz Lidije)

PIZISTRAT (561/560. – 528.g.pr.Kr.)

= gospodarski uspon = **PANATENEJSKE** i **DIONIZIJSKE SVEČANOSTI**

= plaćenička vojska, novi porezi i javni radovi

nasljeđuju ga sinovi **HIFIJA** (do 510.g.pr.Kr.) i **HIPARH** (do 514.g.pr.Kr.)

nezadovoljstvo eupatrida => promjene

510.g.pr.Kr. = **KLISTEN**

= ukida se **TIMOKRACIJA**

= podjela Atike u **10 FILA** (okrug) = **100 DEMA** => **BULE**

= pol. prava za sve => **DEMOKRATSKA REPUBLIKA** => **ARHONTI** i **STRATEZI**

= **OSTRACIZAM** = 6000 ostrakona

KOLONIZACIJA

vrijeme = od VIII. do IV. st.pr.Kr.

uzroci = siromaštvo zemlje, prenaseljenost gradova, trgovina, dužničko ropstvo

KOLONIJE = polisi izvan domovine, uz obalu

= politički položaj = slobodne i samostalne

način kolonizacije = Delfe (Pitija)

sveta vatra, zemljište za grad, gradske zidine, podjela zemlje, posvećenje grada

smjerovi kolonizacije

Jonija = otoci Hios i Samos (gradovi Efes, Milet, Smirna)

crnomorska obala = TRAPEZUNT, BIZANTION

sjev. Afrika = NAUKRATIS (Egipat)

juž. Italija i Sicilija = MEGÁLE HELLÁS

= SIRAKUZA, POSIDONIJA, SELINUNT, AKRAGAS (Agrigento), TARENT

juž. Francuska = MASALIA

Pirineji = SAGUNT

prva kolonija = VIII.st. pr. Kr. = iz grada KIMA (M. Azija) = KYME (CUMAE)

= nova kolonija NEAPOLIS (Napulj)

veze s maticom => jezik, bogovi, svetkovine, Olim. igre,

trgovina (izvozi se - žito, vino, lan, vuna, kovine)

posljedice kolonizacije => razvoj rob.-novčane privrede

= trgovina

= nove poljop. kulture = vinova loza, maslina

= širenje grč. pisma i umjetnosti

KOLONIZACIJA NA JADRANU

prve kolonije = Grci sa otoka KRFA (grč. KORKIRA)

= KORKYRA MELAINA

= SIRAKUŽANI u doba Dionizija Starijeg (405.-367.g.pr.Kr.)

= ISSA, 386. g.pr.Kr.

= doseljenici s grč. otoka PAROSA (385/384. g.pr.Kr.)

= PHAROS = Stari grad

trgovišta na obali = EMPORIJE = TRAGURION, EPIDAUROS, SALONA

ostaci grčke kolonizacije = organizacija naselja, graditeljstvo (hramovi, kazališta)

glava božice Artemide, Vis, IV.st.pr.Kr.

Lumbardska psefizma , IV. st.pr.Kr. = grč. natpis o podjeli zemlje

reljef Kairosa, Trogir, III.st.pr.Kr.

UMJETNOST I ZNANOST STARIH GRKA

vjerovanja - izvor = HOMER

OLIMPSKI PANTEON = 12 bogova

mitovi = KOZMOGONIJA i TEOGONIJA

svetkovine - PANATENEJSKE SVEČANOSTI

DIONIZIJSKE SVEČANOSTI

PITIJSKE IGRE

OLIMPIJSKE IGRE = sveti mir (EKEHEIRIA)

umjetnost = GEOMETRIJSKI STIL (IX.-VII. st.pr.Kr.)

- keramika - dipilonske vaze

ARHAJSKI STIL (VII. - sred. V.st.pr.Kr.)

- graditeljstvo - hramovi

- skulptura - KUKROS i KORA

KLASIČNI STIL (sred. V.- sred. IV.st.pr.Kr.)

PERIKLOVO DOBA = AKROPOLA

graditeljstvo - PROPILEJI - MNEZIKLO

PARTENON - IKTIN i KALIKRAT

EREHTEON - MNEZIKLO

skulptura = MIRON - Diskobolos

POLIKLET - Dsikoforos, Diadumenos

FIDIJA - Atena Parthenos , Zeus, reljefi

HELENISTIČKI STIL (IV.- I.st.pr.Kr.)

skulptura - PRAKSITEL - Hermes

SKOPAS - Nioba

LIZIP - Apoksimen

graditeljstvo = stilovi = DORSKI, JONSKI i KORINTSKI

filozofija SOKRAT

PLATON = AKADEMIJA

ARISTOTEL = LYKAION

književnost = drame = kazališta = ORCHESTRA i THEATRON

tragedije = ESHIL, SOFOKLO, EURIPID

komedije = ARISTOFAN

medicina = HIPOKRAT

astronomija - PITAGORA IV. st., ARISTARH III.st., HIPARH II. st.

geografija - ERATOSTEN III. st.

historija - HERODOT (485.-424.g.pr.Kr.) = HISTORIAE

TUKIDID (460.-396.g.pr.Kr.) = POVIJEST PELOPONESKOJ RATA

KSENOFONT (430.-355.g.pr.Kr.) = POVIJEST GRČKE

IV. RAZDOBLJE = KLASIČNO DOBA

GRČKO PERZIJSKI RATOVI (492. – 449. g. pr. Kr.)

izvor = HERODOT (485. – 424. g. pr. Kr.) = HISTORIAE (IX. knjiga)

uzroci = širenje Perzijskog Carstva = KIR II VELIKI
KAMBIZ II.
DARIJE I.

povod = 500.g.pr.Kr. = ustanak jonskih gradova – MILET
= pomoć = ATENA i ERITREJA = 20 brodova
495. g. pr. Kr. = grč. brodovlje je poraženo
494. g. pr. Kr. = Milet je razoren

492.g. pr. Kr. = DARIJE I. = osveta
= perz. mornarica kreće prema Atici = vojskovođa MARDONIJE
= m. uništena kod HALKIDIKE

I. perzijski pohod

490.g. pr. Kr. = novi pohod DARIJA I. = preko mora
= vojskovođe DATIS i ARTAFERNO
= Eritreja spaljena
= per. vojska se iskrcava na Atici

13. rujna = BITKA NA MARATONSKOM POLJU
= 30 000 Perzijanaca i oko 10 000 atenskih hoplita (MILTIJAD)
= grč. strategija = Herodot

KSERKSO I. (486/464.g.pr. Kr.) = pripreme za novi rat

481.g. pr. Kr. = grč. savez protiv Perzijanaca = KORINTSKI SAVEZ
= Sparta = pješadija
= Atena = mornarica
= sukobi = TEMISTOKLO i ARISTID
= gradi se 200 brodova = TRIJERE

II. perzijski pohod

480.g.pr.Kr. = KSERKSO prelazi HELESPONT (pontonski most)
= Trakija, Makedonija, Tesalija

= BITKA U TERMOPILSKOM KLANCU
= 300 Sp. hoplita i kralj LEONIDA
= poraz Grka nakon 3 dana
= Perz. spaljuju Atenu

28. rujna 480.g.= POMORSKA BITKA KOD SALAMINE
= poraz perz. mornarice

proljeće 479.g. = sukobi na kopnu
= perz. vojskovođa MARDONIJE i grč. vojskovođa PAUZANIJA (Sparta)

= BITKA KOD PLATEJE (479.g.pr.Kr.)

= pobjeda Grka

= POMORSKA BITKA KOD RTA MIKALE (479.g.pr.Kr.)

= pobjeda Grka

= 478.g. pr. Kr. = DELSKI SAVEZ = Atena + 200 polisa
= sukobi se nastavljaju

= 450. g. pr. Kr. = POMORSKA BITKA KOD CIPRA
= poraz perz. mornarice

449.g.pr.Kr. = KALIJEV MIR = između Atene i Perzije

posljedice = jačanje Atene (DELSKI SAVEZ)
= gospodarstvo (trg. na Egejskom i Crnom moru)

PERIKLOVO DOBA = ZLATNO DOBA ATENE

= procvat Atene

= doba obnove i izgradnje

= kulturni i društveni napredak

444.g.pr.Kr. = PERIKLO (495/429.g.pr.Kr.) = vojni strateg (velike ovlasti)

niz reformi = političke = zakonodavne ovlasti daje Narodnoj skupštini

= novi pol. ustroj = EKLEZIJA

BULE (izvršno tijelo vlasti)

AREOPAG (vjerska pitanja)

HELIJA (sudbena vlast)

= 10 STRATEGA

= službenici i policija

= uvode se DHETE – dnevnice

= obnova Atene = utvrde

= spaja Atenu i luke Pirej i Faleron obrambenim zidom

= Akropola = PARTENEON (IKTIN i KALIKRAT, FIDIJA = dorski stil)

= EREHTEON = oko 421.g.pr.Kr. (MNESIKLO = jonski stil)

= PROPILEJI (MNESIKLO = dorski stil)

= razvoj atenske umjetnosti i književnosti

= uvodi TEORIKON – kazališni novac

= razvoj gospodarstava = obrti = KERAMEIKOS

ERGASTERIJ

= pom. trgovina = osigurava trg. putove (Egejsko i Crno more. juž. Italija)

= pol. i gosp. dominacija Atene = ATENSKI POMORSKI SAVEZ

PELOPONESKI RAT (431. – 404.g.pr.Kr.)

izvor = TUKIDID (460/396.g.pr.Kr.) = **POVIJEST PELOPONESKOG RATA**

uzroci = suprotnosti Atene i Sparte = političke i gospodarske

ATENA = demokratska republika

= prevlast na moru

SPARTA = aristokratska monarhija

= prevlast na kopnu

povod sukoba = **KORINT** – gl. luka Peloponeskog saveza

= vodeći trg. grad na Sredozemlju (žito)

Atena napada Potideju (Kor. kolonija)

I. faza rata = **ARHIDAMOV RAT (431/421.g.pr.Kr.)**

431. g.p.K. = **SPARTA** napada Atiku (sp. strateg **ARHIDAM**)

= ratovanje na moru (Atena)

= ratovanje na kopnu (Sparta)

Atena = gospodarska i politička kriza = demagozi (**KLEON**)

422.g.pr.Kr. = bitka kod **AMFIPOLA** = neodlučeno

= smrt vođa = **KLEON** (Atena) i **BRASIDA** (Sparta)

421.g.pr.Kr. = **NIKIJIN MIR** (At. vojskovođa)

= primirje na 50 godina

= zatišje = Atena u krizi = demagozi (**ALKIBIJAD**)

= Sparta jača = novčano pomaže Perzija

II. faza rata = **SICILIJANSKA EKSPEDICIJA (415. – 413. g.pr.Kr.)**

415.g.pr.Kr. = **ATENA** napada **SIRAKUZU** *izdaja Alkibijada

413.g.pr.Kr. = poraz Atene kod Sirakuze

= Sparta gradi mornaricu = pobjede S. na moru

III. faza rata = **DEKELEJSKI RAT (411. – 404.g.pr.Kr.)**

404.g. pr. Kr. = poraz Atene kod **EGOSPOTAMA** na Helespontu

= spart. vojskovođa **LISANDAR**

= Atena pod opsadom

= mir = ruše zidine oko Pireja, raspušta se Atenski pom. savez

predaje At. flota, Atena plaća veliku ratnu odštetu

= vladavina 30 spartanskih aristokrata = na čelu **KRITIJA**

= **OLIGARHIJA**

posljedice = opada moć Atene

= Sparta pol. jača (do 371.g.pr.Kr.)

= Teba preuzima prevlast (do 362.g.pr.Kr.)

Grčka je opustošena i iscrpljena = jačaju susjedi = Perzija i Makedonija

V. RAZDOBLJE = HELENISTIČKO DOBA

USPON MAKEDONIJE

položaj = sjever Grčke = **AKSIJ** i **STRIMON**

= **HELENI** = vojna kraljevina = dinastija **ARGEADA**

FILIP II (359. – 382 – 336. g.pr.Kr.)

pol. uspon Makedonije

= društvena reforma – jača kraljevsku vlast = prijestolnica **PELA**

= reorganizira vojsku = plaćenici = **FALANGA (SARISA)**

= proširuje državu

= diplomacija = **DELFI**

= sukob s Atenom

Atena = Protumakedonska stranka

DEMOSTEN (384/322.g.pr.Kr.) = **FILIPIKE** g. 349. pr. Kr.

338.g.pr.Kr. => savez **ATENE, KORINTA** i **TEBE**

= bitka kod **HERONEJE** (Beocija) = poraz Grka

= **Filip II** = **KONFEDERATIVNI SAVEZ**

338.g.pr.Kr. = **KORINTSKI SAVEZ** = protiv Perzije

336.g.pr.Kr. = **FILIP II** ubijen

ALEKSANDAR VELIKI (365. – 336. – 323. g. pr. Kr.)

sin **FILIPA II** i **OLIMPIJE**, učitelj **ARISTOTEL**

334.g.pr.Kr. – prelazi **HELESPONT** = napada **P.C. (DARIJE III.)**

= bitka na rijeci **GRANICOS**

oslobađa **JONIJU**

333.g.pr.Kr. = **GORDIJ**

= bitka kod grada **ISSA**

= Sirija, Palestina, Fenikija = **TIR**

332.g.pr.Kr. = **EGIPAT**

= Siva – sin boga **Amona**

osniva **ALEKSANDRIJU**

331.g.pr.Kr. = **AZIJA**

= bitka kod **GAUGAMELA**

poraz **DARIJA III (Bes – Baktrija)**

= **BABILON, PERZEPOLIS** i **SUZA**

= « kralj nad kraljevima »

327. g.pr.Kr. = **INDIJA**

poraz kralja **PORA** (200 slonova)

povratak

323. g.pr.Kr. – umire od malarije

DRŽAVNI USTROJ

Aleksandar = vođa grčkih saveza
= faraon Egipta
= kralj nad kraljevima

= **SVJETSKO CARSTVO – KOZMOPOLITIZAM**

= vjenčanje Europe i Azije

uprava = dom. plemstvo (*satrapije*)

gospodarstvo = jedinstveni monetarni sistem

obrt, trgovina

= novi gradovi = III kolonizacija Grka

= **HELENIZAM**

RASPAD CARSTVA – 323. g.pr.Kr.

ratovi oko nasljedstva – **DIJADOSI** (nasljednici)

Antigon Gonate = **ANTIGONIDI** = Makedonija, Grčka

Seleuk = **SELEUKIDI** = M. Azija, Perzija, Sirija

Ptolemej Lag = **LAGIDI** = Egipat, dio Palestine

dinastija **PTOLEMEJEVIĆA**

Pergam, Bitinija, Kapadokija, Pont i Armenija

= **APSOLUTNE BIROKRATSKE MONARHIJE**

posljedice

političke

gospodarske

kulturne

vjerske

= kultovi božice **DEMETRE**

= misterije boga **DIONIZA**

= kult **IZIDE**